
Reactie op 'Vele kleintjes maken een grote', V&O 2002, p. 17-18

Het bovengenoemde artikel van V.A.E.M. Meijers heeft bij mij geleid tot enige verwarring.

Kort weergegeven stelt Meijers dat voor de berekening van het geplaatste kapitaal in euro niet de omweg van de berekening en afronding in euro per aandeel moet worden gevolgd, maar dat direct het gehele bedrag aan geplaatst kapitaal in euro omgerekend mag worden.

Ik ben het met hem eens voorzover dit betreft de toepassing van de regel in artikel 2:67c/178c lid 1 BW. Deze regeling komt erop neer dat wanneer het maatschappelijk kapitaal en het bedrag van de aandelen van een vennootschap nog in gulden luiden, deze vennootschap 'in het maatschappelijk verkeer' de tegenwaarde daarvan in euro mag gebruiken tot twee cijfers achter de komma, onder verwijzing naar dit wetsartikel.

Deze methode wordt ook gevolgd door de Kamers van Koophandel waar zij op de uittreksels handelsregister het maatschappelijk, geplaatst en gestort kapitaal in euro vermelden, onder verwijzing naar genoemd wetsartikel.

De verwarring ontstaat doordat de indruk wordt gewekt, dat het aldus in euro omgerekende geplaatste kapitaal ook het geplaatste kapitaal van de vennootschap is, wanneer bij statutenwijziging het bedrag van de aandelen in euro wordt omgezet. Hiervoor moet evenwel de methode van artikel 2:67a/178a lid 1 BW worden gevolgd.

De methode in laatstgenoemd wetsartikel, welke Meijers een uitzondering noemt op de hoofdregel (mij is niet duidelijk waarom Meijers de methode van art. 2:67c/178c BW een hoofdregel noemt, omdat dit naar mijn mening net zo goed kan gelden voor de methode van art. 2:67a/178a BW), gaat uit van de omrekening van het nominale bedrag van de aandelen in euro. Het geplaatst kapitaal wordt berekend door optelling van de in euro omgerekende bedragen van de reeds geplaatste aandelen (hiervoor geldt wél de titel van Meijers' artikel: Vele kleintjes maken een grote).

In alle gevallen is het aldus berekende geplaatste kapitaal een ander bedrag dan het volgens de methode van artikel 2:67c/178c BW berekende geplaatste kapitaal dat op het uittreksel van de Kamer van Koophandel staat vermeld.

Bij de omzetting in de statuten van het bedrag van de aandelen in gulden naar euro moet de methode van artikel 2:67a/178a lid 1 BW het uitgangspunt zijn en moet deze methode als hoofdregel gelden.

Indien men door middel van afronding het op het uittreksel handelsregister vermelde geplaatste kapitaal wil bereiken en dit niet kan binnen de marges genoemd in artikel 2:67a/178a lid 1 BW, dan dienen aandelen te worden uitgegeven, dan wel dient de kapitaalverminderingprocedure te worden gevolgd.

Ter verduidelijking volgen hierna enige rekenvoorbeelden.

Als we bij een geplaatst aandelenkapitaal van f 40.000 (= € 18.151,21) aandelen met telkens een ander bedrag nemen, dan wordt de berekening voor het geplaatste kapitaal in euro (volgens de methode van art. 2:67a/178a lid 1 BW) als volgt:

- bij aandelen van f 10 zijn er 4.000 aandelen;
 f 10 = € 4,54; geplaatst kapitaal in euro bedraagt:
(4.000 x € 4,54 =) € 18.160;
- bij aandelen van f 100 zijn er 400 aandelen;
 f 100 = € 45,38; geplaatst kapitaal in euro bedraagt dan (400 x € 45,38 =) € 18.152;
- bij aandelen van f 1.000 zijn er 40 aandelen;
 f 1.000 = € 453,78; het geplaatst kapitaal bedraagt in dit geval (40 x € 453,78 =) € 18.151,20.

Binnen de marge van 15% van het in gulden luidende nominale bedrag van het aandeel mag het in euro omgere-

kende bedrag naar boven of naar beneden worden afgerond. Indien bij afronding naar boven het verschil tussen het geplaatste kapitaal dat is berekend door optelling van de in euro luidende bedragen van de geplaatste aandelen enerzijds en het direct in euro berekende geplaatste kapitaal anderzijds, niet uit de uitkeerbare reserves kan worden voldaan, dan dient hiervoor een niet-uitkeerbare reserve te worden aangehouden (art. 2:67a/178a lid 2 BW). Indien bij afronding naar beneden het geplaatste kapitaal dat is berekend door optelling van de in euro berekende bedragen van de geplaatste aandelen, lager is dan het direct in euro geplaatste kapitaal, dan dient hiervoor eveneens een niet-uitkeerbare reserve te worden aangehouden (art. 2:67a/178a lid 3 BW).

Bij afronding naar boven behoeven geen aandelen te worden uitgegeven; bij afronding naar beneden behoeft de kapitaalvermindingsprocedure niet te worden gevolgd.

Indien in dit geval, en overigens in alle gevallen waarin het bedrag van de aandelen wijzigt, een recht ontstaat op geld of schuldvorderingen, mag het gezamenlijke bedrag daarvan een tiende van het oorspronkelijke nominale bedrag van de aandelen in gulden niet te boven gaan (art. 2:67b/178b BW).

Zo kunnen bijvoorbeeld alledrie hiervoor onder a, b en c berekende nominale waarden van de aandelen van € 4,54, € 45,38 en € 453,78 naar boven worden afgerond naar respectievelijk € 5, € 50 en € 500. Hierdoor ontstaat in alledrie de gevallen een geplaatst kapitaal van € 20.000 (4.000 x € 5, 400 x € 50 en 40 x € 500), zonder dat kapitaalbelasting is verschuldigd over het verschil tussen € 20.000 en € 18.151,21, onder afboeking van uitkeerbare reserves dan wel aanhouding van een wettelijke reserve ter grootte van dit verschil en zonder het aanvragen van een verklaring van geen bezwaar.

Naar mijn mening is het eveneens mogelijk om in dezelfde akte een herkapitalisatie te laten plaatsvinden door bij een tweede opvolgende statutenwijziging, waarvoor wél een verklaring van geen bezwaar is vereist, het nominale bedrag van elk aandeel te wijzigen in bijvoorbeeld € 1, waardoor 20.000 geplaatste aandelen ontstaan. Zo maken vele kleintjes een grote.

*Mr. W. Bosse
Kennedy Van der Laan*

Naschrift

Bosse gaat voorbij aan de inhoud en strekking van mijn artikel. Naar mijn mening is de hoofdregel voor de omrekening van guldenbedragen in contracten of statuten neergelegd in Europese verordeningen, waarin wordt bepaald dat na omrekening in beginsel niet moet worden afgerond. Slechts te boeken of te betalen bedragen moeten volgens de verordeningen worden afgerond. Voorzover mogelijk brengt de invoering van de euro door de gehanteerde systematiek geen wijziging in bestaande rechtsverhoudingen.

Indien het geplaatste kapitaal van een BV voor 1 januari 2002 f 40.000 bedroeg, bedraagt dat kapitaal in beginsel nu $40.000 : 2,20371 =$ een bedrag in euro met meer dan twee cijfers achter de komma.

Een aandeel van voorheen f 100 is nu in beginsel een aandeel van $100 : 2,20371 =$ een bedrag in euro met meer dan twee cijfers achter de komma. Omdat afronding achterwege blijft, wijzigen de stemverhoudingen in de algemene vergadering van aandeelhouders niet. Op deze hoofdregel (niet afronden) maakt de Nederlandse wetgever in Boek 2 BW uitzonderingen, waarvan ik er twee in mijn artikel kort aanhaal:

- in artikel 2:67a/178a BW ('de faciliteit');
- in artikel 2:67c/178c BW (afronding voor gebruik in het maatschappelijke verkeer).

Voor de volledigheid kan ook worden gewezen op de bijstorting bij c.q. onttrekking uit reserves bij gebruik van de faciliteit (art. 2:67a/178a leden 2 en 3 BW).

Ik stel derhalve geenszins dat de hoofdregel is neergelegd in artikel 2:67c/178c BW. De hoofdregel is namelijk neergelegd in Europese verordeningen. Voor de goede orde: uit de reactie van Bosse blijkt niet dat de voor het notariaat belangrijke euroconversie op twee fundamenteel verschillende manieren kan worden bewerkstelligd, namelijk door middel van de faciliteit neergelegd in onder meer artikel 2:67a/178a BW, en daarnaast niet gefaciliteerd, welke methode onder meer kan worden gebruikt indien de nominale waarde van de aandelen in euro na de voorgenomen statutenwijziging meer dan 15% afwijkt van het bedrag dat ontstaat door het guldenbedrag van de aandelen om te rekenen in euro. De reactie van Bosse kan zo worden gelezen dat alle omzettingen met gebruikmaking van de faciliteit geschieden, hetgeen niet het geval is.

Mr. V.A.E.M. Meijers